

Historický kontext¹

Byzantská říše byl státní útvar, který byl ustaven v roce 395 n.l. kdy se Římská říše rozdělila na dvě poloviny. Po pádu Západořímské říše (476 n.l.) se Východořímská říše (Byzantská) dál rozvíjí a stane se centrem křesťanství na východě. Rozkvět zažije za císaře Justiniána I. (527-565). Od 7. století se postavení říše mění především v důsledku rozšiřování islámských říší. Od 10. století čelí Byzantská říše arabským útokům, později silícímu tlaku Turků.

První vlnu tureckých kočovníků vedli Seldžukové, kteří prchali před Mongoly ze své původní vlasti ve střední Asii. Během 10. - 11. století obsadili Persii, Irák, Arménii, Zakavkazsko a stali se pány celé Malé Asie. Dokonce načas ovládli i Jeruzalém. Seldžukové se stali bezprostředními sousedy byzantské říše. Mocný seldžucký stát však byl v polovině 13. století opět vystaven mongolskému útoku a rozpadl se na řadu malých státek. Jeden z těchto malých státek, rozkládající se u Černého moře, se koncem 13. století zcela osamostatnil. V jeho čele stál vynikající vojenský velitel Osman. Ten založil Osmanskou říši, která později dosáhla díky výbojům obrovských rozměrů.

Osmanovi nástupci se snažili probjovat i do Evropy. V tom jim ale bránilo město Konstantinopol a také skutečnost, že zpočátku neměli námořní loďstvo. Své útoky proto soustředili na Balkánský poloostrov. Nejdříve se osmanský útok zaměřil na srbský stát, který byl s konečnou platností pokořen v bitvě na Kosově poli v roce 1389. Na řadu pak přišlo Bulharsko, které se stalo součástí osmanské říše v roce 1396.

Západní Evropa se osmanského nebezpečí obávala, ale dlouho nebyla schopna proti němu něco podniknout. Její postoj se změnil až po pádu slovanských států na Balkáně, neboť osmanské vojsko ohrožovalo střední Evropu. Iniciativu se chopil syn císaře Karla IV. Zikmund Lucemburský, který se jako císař cítil povinen vést boj proti pohanům na ochranu křesťanstva. Jeho snahy ale nebyly úspěšné.

Hospodářsky i politicky vyčerpaná Byzantská říše, kterou zmítaly vnitřní rozbroje, hledala pomoc na Západě v jednání o unii s papežem. Pokusila se o to dvakrát, ale bylo to marné. Postavení Byzantské říše bylo skutečně beznadějně. Proti turecké přesile stál poslední byzantský císař Konstantin XI. Palaiolog zcela osamocen. Od západoevropských států pomoc čekat nemohl – ty řešily řadu vlastních problémů.

Konstantinopolské hradby byly obléhány od roku 1451. Rozhodující útok zahájili Turci 27. května 1453 a v ranních hodinách 29. května byly hradby města na několika místech prolomeny. Město bylo dobyto.

---

¹ ZDROJE: Heslo Byzantská říše na Wikipedii. Dostupné online: https://cs.wikipedia.org/wiki/Byzantsk%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e; VANÍČEK, Vratislav, Věra HROCHOVÁ a Zdeněk SMETÁNKA. Historie: Středověk. Praha. 1995.